

ЗАКОН УКРАЇНИ **Про судоустрій і статус суддів**

КОДЕКС **суддівської етики**

Чинне законодавство зі змінами та доповненнями
станом на 29 червня 2026 року

Офіційний текст

ЮРІНКОМ ІНТЕР
Київ – 2026

УДК 347.96/.99(477)(094.5)
3-19

Джерело документа (Закон України «Про судоустрій і статус суддів») –
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Джерело документа (Кодекс суддівської етики) –
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>

Увага! Копіювання вбиває книги

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» ; Кодекс суддівської 3-19 етики. Офіційний текст. Київ : Юрінком Інтер, 2026. 200 с.

ISBN 978-617-8799-17-5

Цей Закон визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд.

Закони зв'язані з текстом нормативно-правових актів бази даних Верховної Ради України «Законодавство України».

УДК 347.96/.99(477)(094.5)

Видавництво «Юрінком Інтер» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. Ця книга виготовлена з паперу, сертифікованого Forest Stewardship Council®

ISBN 978-617-8799-17-5

© Юрінком Інтер, 2026

Розділ І

ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Стаття 1. Судова влада

1. Судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом.
2. Судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур.

Стаття 2. Завдання суду

1. Суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Система судоустрою України

1. Суди України утворюють єдину систему.
2. Створення надзвичайних та особливих судів не допускається.

Стаття 4. Законодавство про судоустрій і статус суддів

1. Судоустрій і статус суддів в Україні визначаються Конституцією України та законом.
2. Зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Стаття 5. Здійснення правосуддя

1. Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами та відповідно до визначених законом процедур судочинства.
2. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються. Особи, які привласнили функції суду, несуть відповідальність, установлену законом.
3. Народ бере участь у здійсненні правосуддя через присяжних.

Стаття 6. Незалежність судів

1. Здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України та на засадах верховенства права.

2. Звернення до суду громадян, організацій чи посадових осіб, які відповідно до закону не є учасниками судового процесу, щодо розгляду конкретних справ судом не розглядаються, якщо інше не передбачено законом.

3. Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою дискредитації суду або впливу на безсторонність суду, заклики до невиконання судових рішень забороняються і мають наслідком відповідальність, установлену законом.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи повинні утримуватися від заяв та дій, що можуть підірвати незалежність судової влади.

5. Для захисту професійних інтересів суддів та вирішення питань внутрішньої діяльності судів відповідно до цього Закону діє суддівське самоврядування.

Стаття 7. Право на справедливий суд

1. Кожному гарантується захист його прав, свобод та інтересів у розумні строки незалежним, безстороннім і справедливим судом, утвореним законом.

2. Іноземці, особи без громадянства та іноземні юридичні особи мають право на судовий захист в Україні нарівні з громадянами і юридичними особами України.

3. Доступність правосуддя для кожної особи забезпечується відповідно до Конституції України та в порядку, встановленому законами України.

Стаття 8. Право на повноважний суд

1. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в суді, до юрисдикції якого вона віднесена процесуальним законом.

2. Суддя розглядає справи, одержані згідно з порядком розподілу судових справ, установленим відповідно до закону. На розподіл судових справ між суддями не може впливати бажання судді чи будь-яких інших осіб.

Стаття 9. Рівність перед законом і судом

1. Правосуддя в Україні здійснюється на засадах рівності всіх учасників судового процесу перед законом і судом незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних та інших ознак.

2. Суд створює такі умови, за яких кожному учаснику судового процесу гарантується рівність у реалізації наданих процесуальних прав та у виконанні процесуальних обов'язків, визначених процесуальним законом.

Зміст

ЗАКОН УКРАЇНИ Про судоустрій і статус суддів

Розділ I ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Стаття 1. Судова влада	5
Стаття 2. Завдання суду	5
Стаття 3. Система судоустрою України	5
Стаття 4. Законодавство про судоустрій і статус суддів	5
Стаття 5. Здійснення правосуддя	5
Стаття 6. Незалежність судів	5
Стаття 7. Право на справедливий суд	6
Стаття 8. Право на повноважний суд	6
Стаття 9. Рівність перед законом і судом	6
Стаття 10. Професійна правнича допомога при реалізації права на справедливий суд	7
Стаття 11. Гласність і відкритість судового процесу	7
Стаття 12. Мова судочинства і діловодства в судах	8
Стаття 13. Обов'язковість судових рішень	9
Стаття 14. Право на перегляд справи та оскарження судового рішення	9
Стаття 15. Склад суду та його визначення	9
Стаття 15 ¹ . Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система	11
Стаття 16. Символи судової влади	13

Розділ II СУДОУСТРІЙ

Глава 1 Організаційні основи судоустрою

Стаття 17. Система судоустрою	13
Стаття 18. Спеціалізація судів	14
Стаття 19. Порядок утворення, реорганізації, ліквідації суду, визначення кількості суддів у суді	14

Стаття 20. Порядок обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад	15
--	----

Глава 2
Місцеві суди

Стаття 21. Види і склад місцевих судів.	16
Стаття 22. Повноваження місцевого суду.	17
Стаття 23. Суддя місцевого суду.	17
Стаття 24. Голова місцевого суду.	17
Стаття 25. Заступник голови місцевого суду.	18

Глава 3
Апеляційні суди

Стаття 26. Види і склад апеляційних судів	18
Стаття 27. Повноваження апеляційного суду.	19
Стаття 28. Суддя апеляційного суду.	19
Стаття 29. Голова апеляційного суду.	19
Стаття 30. Заступник голови апеляційного суду.	20

Глава 4
Вищі спеціалізовані суди

Стаття 31. Види і склад вищих спеціалізованих судів	21
Стаття 32. Повноваження вищого спеціалізованого суду.	23
Стаття 33. Суддя вищого спеціалізованого суду.	23
Стаття 34. Голова вищого спеціалізованого суду.	23
Стаття 35. Заступник голови вищого спеціалізованого суду.	24

Глава 5
Верховний Суд

Стаття 36. Верховний Суд – найвищий суд у системі судоустрою України. .	24
Стаття 37. Склад та структура Верховного Суду	25
Стаття 38. Суддя Верховного Суду.	26
Стаття 39. Голова Верховного Суду	26
Стаття 40. Порядок обрання Голови Верховного Суду	27
Стаття 41. Порядок дострокового звільнення з посади Голови Верховного Суду	28
Стаття 42. Голова касаційного суду	29
Стаття 43. Заступник Голови Верховного Суду, заступник голови касаційного суду.	30
Стаття 44. Судові палати касаційного суду	31

Стаття 45. Велика Палата Верховного Суду.....	32
Стаття 46. Пленум Верховного Суду	33
Стаття 47. Науково-консультативна рада та офіційний друкований орган Верховного Суду	34

Розділ III СУДДІ ТА ПРИСЯЖНІ

Глава 1 Загальні положення статусу судді

Стаття 48. Незалежність судді.....	35
Стаття 49. Недоторканність та імунітет судді	36
Стаття 50. Відповідальність за неповагу до суду чи судді	37
Стаття 51. Посвідчення судді	37

Глава 2 Суддя

Стаття 52. Статус судді	38
Стаття 53. Незмінюваність судді.....	38
Стаття 54. Вимоги щодо несумісності.....	38
Стаття 55. Відрядження як тимчасове переведення судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації.....	39
Стаття 56. Права та обов'язки судді.....	40
Стаття 57. Присяга судді.....	42
Стаття 58. Етика судді.....	42
Стаття 59. Моніторинг способу життя судді.....	42
Стаття 60. Повна перевірка декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування	43
Стаття 61. Декларація доброчесності та родинних зв'язків судді.....	43
Стаття 62. Проведення перевірки декларації доброчесності та родинних зв'язків судді	46
Стаття 62 ¹ . Декларація доброчесності та родинних зв'язків кандидата на посаду судді	49

Глава 3 Присяжний

Стаття 63. Статус присяжного	49
Стаття 64. Список присяжних	49
Стаття 65. Вимоги до присяжного	50

Стаття 66. Підстави і порядок увільнення від виконання обов'язків присяжного	50
Стаття 67. Залучення присяжних до виконання обов'язків у суді	51
Стаття 68. Гарантії прав присяжних	51

Розділ IV ПОРЯДОК ЗАЙНЯТТЯ ПОСАДИ СУДДІ

Глава 1 Кандидат на посаду судді

Стаття 69. Вимоги до кандидатів на посаду судді	52
Стаття 70. Порядок добору на посаду судді місцевого суду	54
Стаття 71. Оголошення добору на посаду судді	54
Стаття 72. Заява та документи для участі у доборі на посаду судді	55
Стаття 73. Допуск до участі у доборі на посаду судді	56
Стаття 74. Складання кваліфікаційного іспиту	56
Стаття 75. Проведення спеціальної перевірки	58
Стаття 76. Проведення перевірки особистих морально-психологічних якостей кандидатів на посаду судді	59
Стаття 77. Затвердження рейтингу кандидатів на посаду судді	59
Стаття 78. Зарахування кандидатів на посаду судді до резерву на зайняття вакантних посад суддів	60
Стаття 79. Оголошення конкурсу на зайняття вакантної посади судді	61
Стаття 79 ¹ . Заява та документи для участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді	61
Стаття 79 ² . Проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді	61
Стаття 79 ³ . Особливості проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді апеляційного суду, вищого спеціалізованого суду або судді Верховного Суду	62
Стаття 79 ⁴ . Визначення переможця конкурсу на зайняття вакантної посади судді	63
Стаття 79 ⁵ . Завершення конкурсу на зайняття вакантної посади судді	64
Стаття 79 ⁶ . Подання про призначення або переведення судді на посаду	65
Стаття 80. Призначення на посаду судді	66
Стаття 81. Набуття повноважень судді із здійснення правосуддя	67
Стаття 82. Загальні засади переведення судді до іншого суду	67
Стаття 82 ¹ . Переведення судді без конкурсу або в порядку дисциплінарної відповідальності	68
Стаття 83. Завдання та підстави кваліфікаційного оцінювання	69
Стаття 84. Проведення кваліфікаційного оцінювання	70

Стаття 85. Етапи кваліфікаційного оцінювання	71
Стаття 86. Отримання інформації під час проведення кваліфікаційного оцінювання	75
Стаття 87. Громадська рада доброчесності	75
Стаття 88. Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	78
Стаття 89. Підготовка судді для підтримання його кваліфікації	79
Стаття 90. Завдання та порядок регулярного оцінювання судді	80
Стаття 91. Значення результатів регулярного оцінювання	81
Стаття 92. Статус та склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України ..	81
Стаття 93. Повноваження Вищої кваліфікаційної комісії суддів України ..	82
Стаття 94. Вимоги до члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України ..	83
Стаття 95. Порядок проведення конкурсу та призначення на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	85
Стаття 95 ¹ . Конкурсна комісія	89
Стаття 96. Звільнення члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з посади	92
Стаття 97. Припинення повноважень члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	93
Стаття 98. Організація роботи та засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	94
Стаття 99. Права члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	96
Стаття 100. Відвід члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	96
Стаття 101. Рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	97
Стаття 102. Забезпечення діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	98
Стаття 103. Служба інспекторів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України	99

Глава 4

Національна школа суддів України

Стаття 104. Статус і структура Національної школи суддів України	99
Стаття 105. Завдання Національної школи суддів України	100
Стаття 106. Підстави дисциплінарної відповідальності судді	101
Стаття 107. Звернення з дисциплінарною скаргою щодо судді	103
Стаття 108. Орган, що здійснює дисциплінарне провадження щодо судді	104
Стаття 109. Дисциплінарне стягнення стосовно судді	104
Стаття 110. Погашення дисциплінарного стягнення	107
Стаття 111. Оскарження рішення у дисциплінарній справі стосовно судді	107

Стаття 112. Загальні умови звільнення судді з посади.	108
Стаття 113. Звільнення судді з посади за станом здоров'я.	108
Стаття 114. Звільнення судді з посади у разі порушення ним вимог щодо несумісності.	108
Стаття 115. Звільнення судді з посади у разі вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубого чи систематичного нехтування обов'язками.	108
Стаття 116. Звільнення судді з посади за його заявою про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням.	109
Стаття 117. Звільнення судді з посади у зв'язку з незгодою на переведення до іншого суду у разі ліквідації чи реорганізації суду, в якому суддя обіймає посаду.	109
Стаття 118. Звільнення судді з посади у зв'язку з порушенням обов'язку підтвердити законність джерела походження майна.	109
Стаття 119. Припинення повноважень судді.	110
Стаття 120. Припинення повноважень судді у зв'язку з досягненням суддею шістдесяти п'яти років.	110
Стаття 121. Припинення повноважень судді у зв'язку з припиненням громадянства України або набуття суддею громадянства іншої держави.	110
Стаття 122. Припинення повноважень судді у зв'язку з набранням законної сили рішенням суду про визнання судді безвісно відсутнім або оголошення померлим, визнання недієздатним або обмежено дієздатним.	111
Стаття 122 ¹ . Припинення повноважень судді у зв'язку з набранням законної сили рішенням суду про визнання активів судді необґрунтованими та їх стягнення в дохід держави.	111
Стаття 123. Припинення повноважень судді у зв'язку зі смертю судді.	111
Стаття 124. Припинення повноважень судді у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком щодо судді за вчинення ним злочину.	111
Стаття 125. Припинення трудових відносин із суддею внаслідок припинення повноважень.	112

Розділ VIII СУДДІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Глава 1 Загальні засади суддівського самоврядування

Стаття 126. Завдання суддівського самоврядування.	112
Стаття 127. Організаційні форми суддівського самоврядування.	113
Стаття 128. Збори суддів.	113

Стаття 129. З'їзд суддів України	115
Стаття 130. Порядок скликання з'їзду суддів України	116
Стаття 131. Обрання делегатів на з'їзд суддів України	117
Стаття 132. Порядок проведення з'їзду суддів України	117
Стаття 133. Рада суддів України	118
Стаття 134. Забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування	119
Стаття 135. Суддівська винагорода	120
Стаття 136. Відпустка	121
Стаття 137. Стаж роботи судді	121
Стаття 138. Забезпечення житлових умов судді	122
Стаття 139. Забезпечення потреб судді, пов'язаних з його діяльністю	122
Стаття 140. Державний захист суддів та членів їхніх сімей	122
Стаття 141. Соціальне страхування судді	123
Стаття 142. Пенсія або щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці	123
Стаття 143. Вихідна допомога судді у зв'язку з відставкою	124
Стаття 144. Медичне обслуговування та санаторно-курортне лікування суддів та членів їхніх сімей	124
Стаття 145. Припинення відставки судді	124
Стаття 146. Особливості забезпечення функціонування судової влади	125
Стаття 147. Система забезпечення функціонування судової влади	125
Стаття 148. Засади фінансування судів	127
Стаття 149. Порядок фінансування судів	127
Стаття 150. Державна служба в системі правосуддя, оплата праці та соціальні гарантії	128
Стаття 151. Статус Державної судової адміністрації України	130
Стаття 152. Повноваження Державної судової адміністрації України	130
Стаття 153. Голова Державної судової адміністрації України	132
Стаття 154. Територіальні органи Державної судової адміністрації України	133

Глава 3

Апарат суду, служби організаційного забезпечення роботи та охорони суду

Стаття 155. Апарат суду	134
Стаття 156. Особливості апарату Верховного Суду	136
Стаття 157. Помічники суддів	137
Стаття 158. Бібліотека суду	137
Стаття 159. Служба судових розпорядників	137

Стаття 160. Забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах.....	138
Стаття 161. Статус Служби судової охорони	138
Стаття 162. Повноваження Служби судової охорони	139
Стаття 162 ¹ . Правовий статус працівників Служби судової охорони.....	140
Стаття 163. Проходження служби у Службі судової охорони	141
Стаття 164. Спеціальні звання співробітників Служби судової охорони ..	142
Стаття 165. Соціальний захист співробітників Служби судової охорони ..	143

ДОДАТОК

до Закону України «Про судоустрій і статус суддів»

Перелік і територіальна юрисдикція місцевих та військових прокуратур	175
--	-----

КОДЕКС

суддівської етики

Преамбула	186
-----------------	-----

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1	186
----------------	-----

Розділ II

Поведінка під час виконання професійних обов'язків судді

Стаття 2	187
Стаття 3	187
Стаття 4	187

Розділ II

Поведінка під час виконання професійних обов'язків судді

Стаття 5	187
Стаття 6	188
Стаття 7	188
Стаття 8	188

Стаття 9	188
Стаття 10	188
Стаття 11	188
Стаття 12	188
Стаття 13	189
Стаття 14	189
Стаття 15	189
Стаття 16	189
Стаття 17	189

Розділ III
Позасудова поведінка судді

Стаття 18	190
Стаття 19	190
Стаття 20	190
Стаття 21	190